

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 23. europaudvalgsmøde

Mødedato: onsdag den 19. marts 2025

Tidspunkt: kl. 15.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 18. marts 2025

1. Samråd med miljøministeren om standardmandater/godkendelser af særligt problematiske stoffer

EUU alm. del (20241) – Samrådsspørgsmål I

EUU alm. del (20241) – Bilag 264 (brev til miljøministeren om standardmandater)

EUU alm. del (20241) – Bilag 242 (notat om komitésag om standardmandater)

EUU alm. del (20241) – svar på spm. 62 om konkrete kriterier vil regeringen lægge vægt på i sit skøn, hvis et særligt problematisk stof ikke kan godkendes ifølge REACH-forordningen

EU-note (20241) – E 6 (EU-note om standardmandater)

- L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 23. europaudvalgsmøde

Dato: onsdag den 19. marts 2025

Tidspunkt: kl. 15.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S), næstformand, Thomas Monberg (S), Christian Friis Bach (V), Claus Jørgensen (SF) og Søren Søndergaard (EL).

Desuden deltog: Miljøminister Magnus Heunicke.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Samråd med miljøministeren om standardmandater/godkendelser af særligt problematiske stoffer

EUU alm. del (20241) – Samrådsspørgsmål I

EUU alm. del (20241) – Bilag 264 (brev til miljøministeren om standardmandater)

EUU alm. del (20241) – Bilag 242 (notat om komitésag om standardmandater)

EUU alm. del (20241) – svar på spm. 62 om konkrete kriterier vil regeringen

lægge vægt på i sit skøn, hvis et særligt problematisk stof ikke kan godkendes

ifølge REACH-forordningen

EU-note (20241) – E 6 (EU-note om standardmandater)

Samrådsspørgsmål I

Stillet af Søren Søndergaard (EL) og Claus Jørgensen (SF)

»Ministeren bedes redegøre for, om regeringen på områder, hvor den agerer på baggrund af standardmandater i EU-komiteerne, fortsat vil sende forslag om godkendelser af særligt problematiske stoffer, plantebeskyttelsesmidler, biocider og andre farlige stoffer til høring hos de relevante interessenter. Hvis dette ikke er tilfældet, bedes ministeren redegøre for, hvordan han vil sikre, at denne ændring af høringsprocessen ikke fører til en udvanding af de demokratiske processer og høringen af interessenter forud for godkendelsen i de relevante EU-komiteer af ovennævnte farlige stoffer.«

Claus Jørgensen (SF): Vi har indkaldt ministeren, efter et flertal i Miljø- og Fødevareudvalget (MOF) og Europaudvalget (EUU) imødekom ønsket om at indføre et standardmandat for regeringen i EU-komitésager om godkendelse, fornyet godkendelse eller afvisning af særligt problematiske stoffer opført på REACH-forordningens (forordningen om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier) bilag 14.

SF og Enhedslisten bakkede ikke op om standardmandatet, fordi vi principielt mener, at de stoffer slet ikke bør benyttes. Det er de værste af de værste stoffer. De er på kandidatlisten, fordi de er kræftfremkaldende, hormonforstyrrende og miljøbelastende. Derfor mener vi, at man kun kan give dispensation i yderste nødstilfælde og kun, hvis det forbedrer miljø, sundhed eller sikkerhedsforhold. Og det er ikke altid, at en producerende virksomhed forbedrer nogen af de tre ting.

Vi mener derfor principielt, at fornyelse af godkendelser skal op i Miljø- og Fødevareudvalget og i særdeleshed i Europaudvalget hver gang, så vi kan tage stilling til, om der skal gives dispensation eller ej.

I forbindelse med behandlingen af standardmandater blev det klart, at høringsprocessen omkring EU-komitésagerne om godkendelse og afvisninger fremadrettet bliver mere kompliceret. Der er lagt op til, at de komitésager ikke længere skal på møderne i regeringens specialudvalg for miljø og fremadrettet kun lægges på Høringsportalen, hvor høringsparterne selv skal finde høringerne. I et af høringsssvarene hører vi, at det kan være vanskeligt at skelne, hvilke høringer man skal have, når man søger derinde. Man får simpelt hen dem alle sammen, og så kan det være uoverskueligt at se, hvornår de sager, som er i et standardmandat, faktisk er til høring, for der kommer rigtig mange.

Den nye proces vil derfor måske føre til, at kritiske røster om eventuelle godkendelser og afvisninger ikke opdager, at der faktisk er en høring, fordi de ikke er blevet gjort opmærksom på det ministerielt, eller fordi det ikke kommer op på specialudvalgsmødet. Høringsportalen er muligvis ikke gearet til, at man kan abonnere på de specifikke høringer. Jeg har selv kigget meget på Høringsportalen, og det er ikke nemt at finde rundt derinde. Så vi er bekymrede for, om Europaudvalget faktisk får kritiske høringssvar oversendt, fordi det ikke kan lade sig gøre, eller fordi det er besværligt, fordi høringsprocessen er for kompliceret. Og derfor dette samråd.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg mener, at det er rigtigt og vigtigt, at vi inddrager specialudvalget, hvor vi netop har interessenterne siddende, og at det gode samarbejde, vi har med dem, MOF og Europaudvalget selvfølgelig fortsætter.

Standardmandater blev indført i efteråret 2024 og i starten af 2025 i Miljø- og Ligestillingsministeriet for tre sagsområder: godkendelse af plantebeskyttelsesmiddelaktivstoffer, biocidaktivstoffer og REACH-godkendelser. Beretningen af 29. september 2023, som er støttet af alle partier, opfordrer til øget brug af standardmandater for komitésager eller delegerede retsakter. Og det er den enstemmige opfordring, som vi har taget til os.

Beretningens definition af standardmandat er:

»der er tale om kommissionsforslag, der vedtages i komitéprocedure eller som delegerede retsakter ud fra en række ensartede kriterier beskrevet i basisretsakten, og som Danmark tager stilling til ud fra ensartede principper.«

Jeg synes, at det er kloge kriterier, og regeringen støtter den brug af standardmandater. Det gør vi, fordi embedsværkets tid skal bruges klogest muligt. I sager, hvor vi har en fast praksis for den danske stemmeafgivelse, skærper vi indførelsen af standardmandater, og vi skærper, at der er fokus på de væsentlige komitésager og de delegerede retsakter, som fortsat vil blive forelagt efter den normale EU-procedure. Så kan vores dygtige embedsværk fokusere på præcis det arbejde.

Mange sager kan afvige fra de kriterier, som Folketinget har beskrevet, og de vil fortsat følge den normale EU-procedure og behandles også politisk med udvalget. Det gælder sager af det, der defineres som væsentlig politisk, økonomisk eller juridisk karakter. Der vil også blive udarbejdet komiténotater til Folketinget, og inden da sendes de i høring i specialudvalget for de sager.

Standardmandaterne dækker kun visse forslagstyper. Godkendelse af et aktivstof som glyfosat og godkendelse af særligt problematiske biocidaktivstoffer er eksempler på sager, der vil være undtaget standardmandaterne, for de vurderes helt klart at være af væsentlig politisk eller økonomisk karakter.

Begrænsninger eller forbud mod kemikalier under REACH-forordningen, f.eks. PFAS, vil heller ikke være omfattet, fordi de også er af væsentlig politisk og økonomisk karakter. Og som beskrevet i beretningen kan Europaudvalget også få forelagt komitésager efter ønske.

Hvor mange sager er det så? Drukner det i mængden? Ministeriet sender årligt ca. 100 sager via normal EU-procedure. Vi vurderer, at ca. halvdelen – altså ca. 50 ud af de 100 sager – i den nye definition vil være standardmandater, hvor Danmark har stemt ensartet i de typer af sager i mange år.

Hvordan er det så gået med høringssvarene? Vi har trawlet det igennem forud for samrådet, og man må sige, at det er stærkt begrænset, hvad der har været af høringssvar. Ud af de mange sager er der på biocidområdet i 2023 og 2024 ikke modtaget et eneste relevant høringssvar. Derfor er det måske meget klogt at gå over til standardmandater under den definition.

På plantebeskyttelsesmiddelområdet er der faktisk til hvert møde modtaget høringssvar. Det er stort set enslydende fra CropLife Danmark, der er brancheorganisation for producenterne af plantebeskyttelsesmidler. Dem kender en del af jer rigtig godt. Det er sådan set fast procedure fra dem, at der kommer et fast høringssvar, når Danmark stemmer imod administrative forlængelser.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) har enkelte gange svaret, at de støttede regeringens holdning. Ellers er der kun modtaget høringssvar på sager, der ikke falder under standardmandatet. Det er også begrundelsen for, at jeg synes, at det er meget klogt, at vi fokuserer vores arbejde.

På REACH-området har de mest almindelige høringssvar været ønske om kortere godkendelsesperioder, typisk fra 3F og Rådet for Grøn Omstilling, og så generel støtte til regeringens holdning.

Fremadrettet vil alle sager fortsat blive sendt i offentlig høring – både sager under standardmandatet og sager, der følger normal procedure, og den danske holdning vil fortsat tydeligt fremgå af alle sager. Interessenterne og organisationer vil også fortsat kunne se baggrunden for forslagene. Men vores embedsfolk vil ikke udarbejde omfattende rammenotater på de områder, og derfor er det en fokusering af vores medarbejderes ressourcer. Høringsvejen er derfor enten den normale procedure via specialudvalget, eller via Høringsportalen, og det vil være Høringsportalen ved de sager, der vil være omfattet af standardmandaterne, altså cirka halvdelen.

Vi har dykket ned i, om det er besværligt med Høringsportalen. Det er selvfølgelig et plus, at alle kan tilmelde sig og modtage notifikationer om relevante høringer, ikke kun medlemmer af specialudvalget. Men de får også høring om de væsentlige sager som hidtil.

Interessenter i Dialogforum for plantebeskyttelsesmidler og Biocidpanelet er informeret om den nye proces for høringer på Høringsportalen. Vi vil selvfølgelig også informere interessenterne i Kemikalieforum og i REACH-CLP-dialogforum om den nye proces på de næstkommende møder. Vi skal nok også rådgive dem om, hvordan man skal gøre på Høringsportalen, og vi vil lægge en vejledning på ministeriets hjemmeside om, hvordan man gør i praksis.

Hvert år får Folketinget en samlet oversigt over dansk holdning i de afstemninger, som har været omfattet af standardmandaterne. I januar 2025 blev udvalget orienteret om mandaternes anvendelse for perioden september til december 2024 for biocid- og plantebeskyttelsesområderne.

Vi vil fortsat sende alle sager om godkendelser af særligt problematiske stoffer, plantebeskyttelsesmidler, biocider og andre farlige stoffer i offentlig høring, uanset om regeringen agerer på baggrund af standardmandater i EU-komiteerne eller den normale EU-procedure. Der ændres ikke på åbenheden om den danske holdning. Standardmandaterne ændrer heller ikke på muligheden for at komme med høringssvar. Derimod giver standardmandaterne fokus på de politisk svære komité-sager, som vi også har en politisk drøftelse af.

Søren Søndergaard (EL): Det er sådan set ikke et konfliktområde, for jeg forventer, at vi som udgangspunkt er enige om, hvad det handler om. Det er en ren diskussion om, hvordan vi sikrer den bedste procedure.

Europaudvalget og Miljø- og Fødevareudvalget gav deres godkendelse til ønsket om standardmandater på de områder med nogle bemærkninger. Og en af de bemærkninger lød:

»Miljø- og Fødevareudvalget og Europaudvalget vil desuden bede regeringen oversende evt. kritiske høringssvar afgivet i forbindelse med regeringens høringer over forslag, som berører det videnskabelige grundlag for Kommissionens beslutning om at godkende, fornye godkendelse eller afvise anvendelse af særligt problematiske stoffer. Dette bør ske umiddelbart efter regerings modtagelse af høringssvarene.«

Det er en grundbetingelse, som de to udvalg har lagt ind. Derfor skal jeg starte med at afklare, at regeringen er helt enig i, at det automatisk vil ske.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Vi har noteret os det ønske og den holdning. Jeg synes også, at det er en god fremgangsmåde, så vi vil gøre det, så hurtigt det overhovedet kan lade sig gøre i de enkelte sager.

Søren Søndergaard (EL): Det tænkte jeg nok, at vi var enige om. Miljø- og Fødevareudvalget og Europaudvalget har selvfølgelig bedt om, at høringssvar bliver oversendt straks, så vi kan være den kontrol, som vi er forpligtet til i henhold til vælgerne.

Men det er afgørende, at vi kan være sikre på, at den høringsproces rent faktisk fungerer, så dem, det kan være relevant for, skriver de kritiske høringssvar, hvis de synes, at det er nødvendigt. Hvis de ikke skriver dem, får vi dem aldrig, og så kan vi ikke udøve den kontrol. Det går jeg også ud fra, at ministeren er enig i.

Ministeren siger, at der er 50 sager om året, hvor man har sparet samlenotatet væk og bruger standardmandat. Hvis vi vil være sikre på at fange dem, kan der så blive lavet en ordning, hvor folk og

organisationer, der ønsker at abonnere på lige præcis de 50, kan gøre det, så de får dem tilsendt separat? Det er sådan set ligegyldigt, om det er via Høringsportalen eller via ministeriet.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Det ville ikke gøre mig noget, men det kan man teknisk ikke på Høringsportalen. Hvis man vælger at modtage ting fra Miljø- og Ligestillingsministeriet, som det er nu, vil det i snit give en til to notifikationer om ugen. Så jeg mener ikke, at man kan sige, at man bliver helt oversvømmet. Vi vil gøre vores yderste for, at der kommer en sigende overskrift, så man klart kan se i emnefeltet, at der er tale om en høring vedrørende et standardmandat. Det kan også være, at man selv kan sætte sin mail op til det, men man får altså en notifikation, når der kommer nyt, som man kan vælge at trykke på. Det vil vi også forsøge at beskrive på hjemmesiden, og hvordan man kan sætte sin Outlook op til de ting.

Claus Jørgensen (SF): Ministeren startede med at sige, at alle var enige om standardmandater og henviste til beretningen, og vi er heller ikke imod standardmandater, men nogle standardmandater er vi måske ikke så glade for.

Kommer standardmandater på specialudvalgets dagsorden? Så kan noget af det i hvert fald blive fanget der.

Der kommer nogle gange kritiske høringssvar, og ministeren nævnte selv forslag, der vurderes at have væsentlige konsekvenser statsfinansielt, administrativt, samfundsøkonomisk eller erhvervsøkonomisk. Kunne man sige, at kritiske høringssvar også skulle gøre, at det skulle op i udvalgene?

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Standardmandaterne vil ikke være på dagsordenen. Det vil være op til interessenterne at abonnere på Høringsportalen og få det via mail, hvor man så kan komme med høringssvar.

Det er meget velkendt, at sager med f.eks. politisk eller økonomisk tyngde bliver rejst. Ministerierne foretager en helt faglig vurdering af sagerne, og det kan selvfølgelig smutte nogle steder, men jeg synes sådan set, at man er meget grundig med at komme i Europaudvalget og redegøre for de sager det vurderes at man skal.

Jeg nævnte selv nogle af de parter, som ofte kommer med høringssvar, og jeg ved, at forskellige partier læser forskellige grupperes høringssvar med stor interesse. Hvis indholdet eller afsenderen i et høringssvar harmonerer med noget, man politisk godt vil rejse, så har man mulighed for det.

Søren Søndergaard (EL): Men vi skal være sikre på, at dem, der skal lave det eventuelt kritiske høringssvar, er opmærksomme på, at der er noget særligt. Som jeg forstår det, bliver det hele lagt ud på Høringsportalen. Jeg synes jo, at det smarteste ville være, hvis man simpelt hen bare kunne sætte kryds i standardmandat på Høringsportalen, og så kunne man få det tilsendt helt automatisk. Jeg går ud fra, at det hele er automatiseret. Jeg erkender, at offentlige systemer ofte er vanskelige at ændre på, men nu sparer man jo en masse medarbejdere i Miljø- og Ligestillingsministeriet, så det kunne være en god løsning. Alternativet for os er jo, at udvalget skal have et generelt spørgsmål om, at ministeren, hver gang der gøres brug af et standardmandat, bedes sende materialet over forud for godkendelse. Men det er en meget tung procedure, for så skal vi bede dem, der har mere forstand på det end os, om at kigge på det. Jeg kan godt forstå, at ministeren ikke kan give tilsagn om at ændre Høringsportalen, men kan ministeren give tilsagn om, at vi prøver at se, om

det kan lade sig gøre at få lavet den ændring? Ellers må vi jo komme tilbage til, hvad vi så som udvalg kan gøre i forhold til løbende at spørge.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Miljø- og Ligestillingsministeriet driver ikke Høringsportalen, selv om vi nok er et af de ministerier, som gør flittigst brug af den. Det er Civilstyrelsen under Justitsministeriet, der driver den, og jeg har slet ikke ingen mulighed for at ændre i den. Jeg ville ikke have noget som helst imod, hvis man kunne lave nogle andre klik eller vælge andre ting, men der kunne være alle mulige juridiske afvejninger i det, som jeg ikke kender til. Der må man i debat med dem, der driver den hjemmeside. Der er en udstrakt åbenhed, men jeg er med på, at åbenheden også kan være en oversvømmelse af data, og så er åbenheden ikke noget værd.

Det er ministeriets bedste bud baseret på sidste års høringer, at man vil gå fra at modtage to høringsmails om ugen til ca. en høringsmail i specialudvalget, og så får man en til to notifikationer fra Høringsportalen om ugen. Så vurderingen af det og intentionen fra os er på ingen måde, at man bliver oversvømmet.

Der går altså lang tid imellem, der kommer høringssvar, og hvis det har karakter af standard og er en kendt dansk position i en velkendt sag, kan det godt være, at man synes, at man ikke vil bruge så meget tid på det som interessant. Jeg siger ikke, at de ikke læser det, for det gør de selvfølgelig.

De interessenter, vi taler om her, er jo typisk ikke kun interesseret i EU-mandater. De er typisk også interesseret i lovforslag og i bekendtgørelser. Så det er ikke oversvømmelse af ligegyldig viden. De får det bare fra Høringsportalen. Vi vil gøre os umage med at sikre, at man kan skelne i overskriften, hvad det konkret er.

Claus Jørgensen (SF): Det er ikke så mange mails, men nogle gange er det mange stoffer i én mail eller en høring.

Det er så vigtigt for os, fordi det er stoffer, som vi i princippet har forbudt, men som vi siger, at vi godt kan bruge alligevel. Og så mener vi, at det er vigtigt, at vi er sikre på, at vi får hørt, hvad folk siger til det. Lige nu snakker vi om restriktioner af PFAS, hvor vi siger, at det godt kan bruges, hvis det er essentielt. Det er lidt det samme med disse stoffer, så det er vigtigt, at vi har fokus på det.

Et forslag kunne være, at man samler op i specialudvalget en gang om året og hører, hvordan det fungerer med høringerne. Vi læser også høringssvar eller undrer os over, hvorfor der mangler høringssvar. Det er vigtigt, at nogen ser på det og måske kommer med høringssvar.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Det synes jeg er en fremragende idé. Lad os tage det op i specialudvalget efter et år for at høre, om der er noget i proceduren, som ikke fungerer. Lad os tage en fordomsfri drøftelse med de interessenter omkring det. Det kan jo være, at vi er blevet kloge i mellemtiden – at der f.eks. er teknik, der kan ændres, eller noget, der kan justeres.

Jeg vil gerne slå fast, hvilke stoffer der er tale om. Forslag til godkendelse af stoffer under betegnelsen særligt problematiske biocidaktivstoffer, der jo f.eks. er kræftfremkaldende eller hormonforstyrrende, vil ikke være omfattet af standardmandatet. For den slags stoffer har vi den helt almindelige EU-procedure med bl.a. rammenotat. Så vores dygtige embedsfolk får ikke mindre at lave, men de får mere tid til at dykke ned i de problematiske stoffer.

Søren Søndergaard (EL): Ministeren siger, at det ikke ligger inden for ministerens kompetence at lave den ændring på Høringsportalen, som for os ville være det bedste. Det ligger under et andet ministerium. Vi må så udbore nærmere, hvordan man får ændret det. Men ministeren siger, at det fremover vil fremgå tydeligt af overskriften, at der er tale om et standardmandat, med lysglimt eller noget i den stil. Er det korrekt forstået?

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Justitsministeriet driver Høringsportalen, for det handler jo bl.a. om lovgivning og bekendtgørelser.

Ja, man modtager en notifikation, og så kan man klikke på den og nå ind til portalen og til dokumentet. Og i den notifikation vil det klart fremgå, at der her er tale om denne type sager og ikke netop et lovforslag eller en bekendtgørelse.

Claus Jørgensen (SF): Sagen er vigtig, også fordi vi gerne vil have de stoffer ud fra hele den cirkulære økonomi, som vi gerne vil have op at køre, og hvis vi bliver ved med at give godkendelser, så bliver de ved med at køre rundt. Det er lidt det samme med disse stoffer, som har nogle af de samme egenskaber som PFAS. Jeg ser frem til at prøve at åbne Høringsportalen og finde standardmandater. Vi kan måske få en lille briefing om, hvordan det gik med behandlingen i specialudvalget efter et års tid.

Mødet sluttede kl. 15.41.